

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA .....

Prețuri abonamentului:	
Pe un an	160 Lei
Pe jumătate de an	80 "
Pe un pătrar de an	40 "
Un număr	3 Lei.
Pentru străinătate pe un an	260 Lei

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserații se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, ediții etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.

Ortodoxismul ne cheamă!

În două numere consecutive am publicat *chemarea către credincioșii Bisericii noastre ortodoxe* pentru a strânge rândurile întru apărarea credinții străbune și a Bisericii, străjara ei.

Că Biserica ne este atacată din toate părțile, nu mai încapă îndoială. Jos sectele de toate nuanțele, sus ateismul, materialismul și francmasoneria, toate bat, toate îi sapă temelile. Și cine o apără?

Preoții cei huliți de toată lumea și cu salarii ce seamănă mai mult a pomană? Sau clerul superior în frunte cu ierarhii săi atacați unul câte unul de presă ca în vremile de tristă memorie ale Metropolitului Ghenadie Petrescu? O mai pot ei apăra? Mai poate lupta cineva cu moralul distrus?

Dar Biserica o constituie toți cei botezați în numele Treime Sfinte, și cler și popor — căruia legea bisericească îi dă o participare largă la trebile ei!?

În frontul ce se desenează mare și cu perspectivă de granit, silințele Bisericii par a fi asigurate, puterile ei păstrate și bine păzite lăsamintele ei sfinte!

Când intelectualii își dau mâna ca să ducă în triumf pe Iisus în casele lor; când împreună cu cei copilași de mână intelectualii vor porni să treacă pragurile bisericilor: ca să se roage, ca rugându-se acolo să dea credincioșilor celorlalți pildă întru credință și smerenie, atunci va înzdrăveni din nou sufletul acestei Biserici, iubită și venerată în alte dăți și alte timpuri!

Semnalul de *chemare* a pornit dela Cluj, centrul intelectual al Ardealului, iar noi bănățenii am aderat cu suflet deschis la asemenea

înfăptuire de ideal, pentru că așa am învățat din cântările Bisericilor noastre: *iată acum ce e bun și ce e frumos, fără numai a locui frații împreună.*

Nu trebuie uitate însă aporturile din trecut și de totdeauna ale Banatului nostru la desăvârșirile cele mari, bisericesti și naționale. Nu trebuie uitat că și noi am avut mucenici ai iubirii de neam și lege! Recent petrecutele evenimente, comemorarea lui Tichindeal, reîn-humarea lui Eulimie Murgu, grăesc de eroismul acestui pământ dintre Dunăre, Tisa și Mureș.

Banatul și-a dat tributul său totdeauna și din plin. Bărbații lui, dela întemeietorii Albinei — aici pe pământ bănățean întâi — până la Vincențiu Babeș și Babeș medicul; la Brediceanu și Titu Hațeg, Petrovicu memorandistul și Ioanovicu de Valea-mare — mâna dreaptă a lui Șaguna, întru elaborarea „Statutului organic” — toți vorbesc de o glorie a lui proprie. Numai că strălucirea ei o bește prea mult în dreapta și în stânga...

La semnalul cel mare pe care intelectu- alitatea românească ciscarpatină îl dă, aleargă toată suflarea ortodoxă, ducând cu sine speranțe într-o îmbunare! Dacă nădejile răsar din piepturi diferite, diferite vor fi realizările, potrivit ici colo cu referințele locale și necesități specifice.

Banatul, care la chemările mari ale neamului totdeauna a știut răspunde, aleargă și acum cu entuziasm la chemarea ortodoxismului străbun.

Veniți dar, fericită generație din genunchelul următor al marilor înaintași, veniți la întrunirea dela 5 Martie a. c. din Cluj, aducând cu piepturile voastre dorințele pe cari ei le-au semănat întru apărarea legii străbune și a neamului crescut la sânul ei!

Conceptia creștină a Trinității și filosofia vieții.

De: Prof. C. Rudneanu.

Filosofia veche, ne privea pe noi oamenii prea de sus — ea în îngâmfarea ei vedea numai locurile vizibile ale lumii — *numai atât*. —

Filosofia creștină ne privește de jos, ea vede în noi interioități spirituale, ființe compuse din suflet și materie — fiecare din noi participă la infinitul lumii acesteia, de unde și-a primit și viața, fiecare dintre noi e responsabil de această participare a sa, fiecare dintre noi își croește un drum al său, „Pentru că ce va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb, pentru sufletul său?” (Matei 16, 26) cu alte cuvinte ce-i folosește omului întreg Universul dacă el nu se cunoaște pe Sine însuși?? Dacă nu și-a descoperit conștiința Sa, dacă el trece ca un simplu transfug în această lume efemeră?? Unde-i realitatea vieții??

Omul trebuie să se nizuiască să lucreze conform planului pe care ni l'au desemnat Mântuitorul Iisus Christos. El ne face să fim trezi la conștiință, El ne dă Viață, El prin înțelepciunea-i Divină ne povățuește pe calea *Adevărului și a Dragostei*.

Fiecare din noi există prin puterea sufletului său, are un senz bine determinat, o putere nevăzută îl îndreaptă spre o *solidaritate*, spre o *unire* și ajutorare a semenului său, a fratelui său.... prin actele sale marimonioase omul se ridică deasupra spațiului și timpului, străbătând drumul vieții creștine....

Nu putem să ne imaginăm un om care trăește singur numai din egoismul său propriu, un astfel de om nu face parte din lumea noastră a creștinilor, Puterea vieții sufletești vine de sus, dela o unitate supremă, care L-a creat pe om, pentruca omul să-L preamărească și să i-se supue Lui.

Teoreticienii au căutat să-l schimbe pe om, să-l esplice mai mult prin materialitate decât spiritualitate, bazându-se pe știința fizicei, dar ce este fizica la care ei se referă?? sau atomul, sau electronul celor moderni?? toate au fost niște explicații relative, față de marea realitate a existenței lui Dumnezeu. Dumnezeu creștinilor, Tatăl Ceresc — Creatorul Universului, nu-i Dumnezeu al Naturii al filosofilor, cari-L explică numai în funcție de natură — nici al păgânilor, cari nu văd decât o personificare

a naturii, creându-și diferiți idoli — nu! — EL e Dumnezeu viu al creștinilor!! Al sufletelor însetate de *Dreptate și Dragoste*. Noi mergem la Dumnezeu prin sufletul nostru, ne îndreptăm prin *rugăciune* curată către EL — nu dela egocentrismul omului material plecăm noi creștinii — ci dela *obligația și conștiința* ce o avem față de Dumnezeu și noi înșine — Noi suntem distincți cum o mărturisește sfântul apostol Pavel. „Deci, dacă suntem neam al lui Dumnezeu, nu trebuie să credem că Dumnezeirea este asemenea cu aurul, sau cu argintul, sau cu marmora cioplită de meșterul și de închipuirea omului” (Faptele 17, 29).

Noi suntem ființe vii, realități superioare, avem fiecare din noi viața noastră proprie — noi aspirăm însă după viața cerească, fiindcă acea viață ne dă adevărata fericire....

Nu există viață fără credința în revelațiunea dumnezească, întreaga viață nu-i decât o *unitate în multiciplitate și multiciplitatea în unitate*. A-l reduce pe Dumnezeu la o unitate pură și absolută, sau a spune că EL e „actul pur” al lui Aristotel, sau a face o concretizare de „perfectiune” sau spunându-i „gândirea gândirii”, înseamnă a-l steriliza, al reduce, și a nu cunoaște noțiunea adevărată creștinească despre Dumnezeu. Viața noastră se scurge într'un timp limitat, numai Dumnezeu e nelimitat, EL e în afară de timp și spațiu.

Noi trebuie să avem o dragoste deosebită față de Dumnezeu care-i și *Infinit și Etern*, care a creat în *mod liber* pe om prin *deosebita-i generositate*.... Și Dumnezeu Nostru, e creatorul tuturor ființelor văzute și nevăzute, e *Unul în 3 fețe: Este Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt*. Tatăl a făcut, susține și guvernează lumea. *Fiul* s'a născut din veci dela Tatăl și este de o ființă cu el; s'a pogorât din ceriu; s'a întrupat dela Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și s'a făcut om: a pățimit, a murit și-a înviat pentru mântuirea oamenilor căzuți în păcat.... *Duhul Sfânt* porcede în veci dela Tatăl și este de o ființă cu Tatăl și cu Fiul.

Pentru ca să înțelegem această dogmă a Trinității, trebuie să ne închidem în sufletul nostru, să ne ridicăm cu sufletul spre culmea adevăratei noastre ființe și a vieții noastre, care ni e dată dela Dumnezeu cel Etern: „Acum vedem ca prin oglindă, în ghicitură, atunci însă, față față; acum cunosc în parte, dar atunci voiu cunoaște pe deplin, precum cunoscut am fost și eu” (Pavel I. Cor. 13, 12).

Acest adevăr sublim al Trinității, ne face să înțelegem totodată ce suntem și ce vom deveni. Dogma Trinității e misterul minunat, care ne explică armonia și înțelepciunea lumii. — Un exemplu ne luminează: Umanitatea e una, Ea există în fiecare din noi; fiecare din noi e constituit din Ea; dar fiecare din noi e divers — *astfel ea fiind una e multiplu.* —

Concepția creștină a Trinității a fost mult timp neînțeleasă de lumea prea unilaterală, care numai în ceea ce e vizibil crede — astăzi cei mai de seamă filosofi, creatori de diferite sisteme spirituale înțeleg mai bine ca oricând că unicul drum al omenirii a fost și va rămâne concepția creștină, concretizată în esența învățăturilor lui Iisus Christos despre *dogma Trinității.*

Să nu ne mire faptul că filosofia creștină prinde tot mai mult teren — ea e izvorul nesecat de înțelepciune, — de înțelepciune divină plină de mireasmă tămăduitoare de suflete, suflete pline de falsitatea vremii....

Filosofia creștină tămăduiește ranele atâtor suferinzi, le dă o rază de speranță, le dă nostalgia idealurilor creatoare de sublim creștinesc.....

Sufletele tainice, misticismul, valorile creștine, stau față în față cu materialismul — el e zdrobit zilnic și faptele noastre de mâne vor confirma biruința definitivă!

Pe pământul făgăduinței...

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

Poligamia se mai menține, dar greutatea traiului, lupta, pentru coșniță, accelerează apusul acestor prerogative admise de Coran. Căsătoria se poate contracta la bărbați dela 14 ani, ear la femei dela 10 ani începând și nu este supusă vr'unei formule rigide, ceremonială sau juridică. Tinerii, cari poate până atunci nici nu s'au mai văzut, își exprimă chiar și prin procură în față de martori dorința de a lega căsătorie, — aceasta după ce părinții au ajuns în familie de acord, privitor la prețul miresei — și e și încheiat mariajul. Soția n'are alt drept de cât acela, că dacă e cazul, poate se ceară desfacerea căsătoriei, ceea ce se și face ușor, în naintea preotului dar cu pierderea îndreptăririi la vre-o despăgubire sau susținere, care îi este asigurată, când soțul cere divorțul. Recăsătoria este admisă, chiar și cu fosta soție. *Haremurile* cu inai multe femei legale, concubine, sclave, eunuchi și

servitori, cu încetul trec în domeniul istoriei și veacul îndrumă bărbații la sistemul monogamic, care nu reclamă atâtea spese și spargere de cap, că adesea și o femeie unică — e prea mult.

La intrarea în o casă arabă, capul nu se descoperă, încălțăminteale rămân afară, cel mai mic în grad întinde mâna celui mai suspus. În discuții cu streinii, dau dovadă de complezanță până la minciună, acceptând totdeauna ce afirmă acela și chiar în întregime. Vizitele se termină cu o cafea neagră. La fiecare porție nouă de dulceață, se folosește o altă linguriță din cele multe, aduse muzafrilor cu prima porție. A transmite unei femei cuvinte de curtoazie sau a se interesa de ea, e o jignire a prestigiului familiei, necinstirea se resbună chiar până la sânge.

Am văzut în Galilea la arabi, o muntă și o înmormântare țărănească. Lume multă și aici și acolo, voce bună la una, plânsete la alta. La prima călăreți, muzică, căroia le urmează mireasa sub un baldachin, purtat de 4 nuntași. Cadavrul spălat și îmbrăcat se așează cu urechile și nările astupate cu vată în sicriul construit din 4 scânduri neghiluite și în coloare naturală și se duce la locul de veci purtat pe umeri de rude și prieteni. În groapă însă se așează fără cosciug, în picioare și cu fața către Mecca, ceea ce se fixează cu ajutorul busolei. Nu lipsesc bocitoarele profesioniste. Pe snamul bărbaților se pune un tes. Coloarea de doliu e albastrul și femeile așa își vopsesc brațele și mâinile, ear fața o boesc cu tină. Prea mult nici nu au de vopsit, că coloarea pelei variază și așa e dela brun ars, arămiu până la negru beznă. După prohodirea mortului se aduce jertfa, un fel de pomană. Musulmanul așa crede că nu moare niciodată, ci trece numai dela o viață la alta. Amintirea celor decedați, se păstrează cu pietate.

Credința lor ca și a turcilor, e islamul întemeiat de Mohamed, ale cărui învățături sunt cuprinse în *Coran*. Un muslim (credincios) trebuie 1). să creadă în un Dumnezeu, căruia se supune cu toate gândurile sale, 2). să se roage de cinci ori pe zi, 3). să practice *binefacerea*, 4). în luna noauălea *Ramadan* — să postească și 5). după puțină, să meargă cel puțin odată în viață la *Mecca*. Inchinările se fac după anumite prescripții pe covorul de rugăciuni — *sedschade* — la timpul fixat și le premerge spălatul mânelor. În lipsă de apă, se folosește și nisipul. E o icoană impresionantă a vedea beduinul, descălțând de pe cămilă, cum proptește arma de animal, așterne covorul pe nisipul deșertului și își face rugăciunea de amează.

Sărbătoarea mare *Beirâm* o așteaptă toți cu multă bucurie, că urmează Ramadanului. *Circumcisia* e obligatoare. Islamul încă își are secetele sale și fiecare cu slujitorii săi, pe cari îi cred a fi încarnațiunea dumnezeirii. *Scământoria* și *prezicătoria*, sunt foarte lățite.

Anul mohamedan este de 354 zile, se împarte în 12 luni, dintre cari unele de 29, altele de 30 zile. În interval de 30 ani, sunt 11 ani cu câte o zi în plus, adică 355 zile. Împărțirea anului se raliază la mersul luni. Anul nou se începe după calendarul nostru la 22 Decembrie și se începe cu luna *Miharram*, careia îi urmează *Șafar*, ultima e *Dhulhiddsche*. Că ce an anume au ei acu, se calculează astfel:

$$1933 = 1933 - 622 + 1933 - 622 = 1351.$$

33

Un șofer arab, la rugămintea noastră a ne cânta o arie națională arabă, ne-a fredonat melodia credem noi românească, *Aseară în grădină, mi-a spus o vecină*. Cine știe a emigrat ea acolo dela noi, sau aici o avem ca imigrație, că cântecul n'are graniți. Arabii acu au ajuns epoca deșteptării conștiinței lor naționale, vor avea cu ei mult de furcă evreii, dacă nu vor ști cum să-i trateze, altcum arabii n'au ochi să vadă de loc europenii. Poate au dreptate, că în europeni văd inamicul, care îi amenință în existența lor, fie economică, religioasă ori națională. Așa ne vorbea un medic arab care a studiat în Germania.

Masa e foarte variată și igienică. Consumarea cărnii de porc și a vinului este interzisă, berea nu, că Coranul nu o amintește. La dejun au lapte cu pâine, la prânz legumi, brânzeturi, pește ori puțină carne prăjită pe frigare, unt de lemn, roșii, prăjituri dulci, ceapă, ardei, fructe, mere de stup, lapte. Cina tot așa. Ceaiul nu se bea îndulcit, ci cu multă sare. Apa răcoitoare de acasă, o doream cu toții.

M'am nizuit a filua în acestea cele observate, văzute și auzite, că a cunoaște întru câtva detaliat Palestina, este o necesitate când vorbim de pământul făgăduinței. Am dus cetitorul peste țara întreagă în fuga automobilului, nu m'am folosit de caravană, cămilă, cai ori căruță, — transportarea din vechime, — ci cu acest mijloc de locomoție modernă, am străbătut dela un capăt la altul, ca să grăbim în sfânta cetate, în care intrăm cu multă smerenie, cu lacrimi în ochi și cu nădejdea scumpă în Acela, care ne-a învrednicit a ajunge aici.

(Urmează)

Calea ferată și serbătorile.

Pentru întreținerea în bună stare a căilor ferate, aceasta are în serviciul său lucrători, ce se numesc permanenți. Aceștia se plâng că nici în zilele stabilite de repausul duminical nu sunt lăsați acasă, ci lucrează ca și în zilele de lucru. Pentru ei nu este Paști, pentru ei nu sunt Rusalii, fără a mai pomeni de celelalte serbători de peste an. Cel ce refuză lucrul în serbători, este dat afară fără multă vorbă. Ai crede — auzind acestea, că suntem într'o țară locuită de păgâni, nu creștini bortezați în semnul crucii. E ridicol a presupune că s'ar cere suspendarea circulației în zilele mari de sărbători, așa ceva recunosc și muncitorii că nu se poate, dar cel puțin într'una din zilele mari ale anului să fie lăsați liberi, prin ce nu ar suferi circulația cu nimic. — Cred și afirm că atâtea deraieri, ciocniri, sunt urme ale mâniei lui Dumnezeu peste o instituție, ce în viteza ei nu mai vrea să știe nici de Dumnezeu, nici de om. Și în Anglia circulă trenurile, poate mai iute ca la noi, dar serbătorile la ei sunt serbători, și omului ie lăsată ziua de repaus și de reculegere sufletească. O spun cei ce au umblat pe acolo.

Cornea, 1933.

Nicolae Văleanu
preot.

Ce este un concordat cu Vaticanul?

de Isaia Suru.

Capitolul II.

1. Istoricul Concordatului român.

Cu înfăptuirea României Mari (1918), cu alipirea diferitelor provincii românești la patria mamă, au fost înglobate și alte națiuni în sânul statului român. Ori aceste națiuni aveau o cultură, o dezvoltare și o confesiune a lor. Astfel statul român a avut de rezolvit și problema acestor minoritari. O chestiune foarte gingașă și grea de rezolvit cuprinsă în această problemă era și chestiunea catolicismului. Chestiunea catolicismului era, — și acum este încă, și va fi în viitor și mai — gingașă, prin faptul că această confesiune reușise la 1700 să ne răpească și nouă, națiunii române, o mică

parte. Și astfel Statul român trebuia să ia o astfel de atitudine față de ea, încât să ne apărăm și naționalitatea curat românească, și suveranitatea noastră națională, de vr-un amestec nefiresc al Vaticanului și, să nu jignim nici pe frații noștri uniți în organizația lor religioasă, să le respectăm un drept natural potrivit cu principiile civilizației moderne¹⁾. Iată de ce problema era gîngășă. Să vedem cum a decurs și apoi cum a fost rezolvată această problemă.

Încă în anul 1919 Cardinalul francez Dubois, a venit la București — fiind primit de Regele Ferdinand I, chiar găzduit în Palatul Regal²⁾. (de... Regele era catolic!) — să vadă cum sunt împrejurările pentru un concordat. După doi ani dela unire în 1920, sub guvernul Averescu Ministrul al Cultelor fiind O. Goga, s'au și început tratativele cu Vaticanul, pentru regularea raportului dintre Stat și Biserica catolică³⁾. În 1921 vine guvernul Take Ionescu și apoi I. I. C. Brătianu. Miniștrii ai Cultelor au fost, C. Banu și A. Lapedatu. Și sub aceștia tratativele continuă⁴⁾; un text definitiv se fixase, în anul 1925, de către guvernul liberal și apoi cu puține modificări și Vaticanul a fixat acest text definitiv⁵⁾. Acest text apoi din nou cu puține modificări, a fost socotit de către guvernul român ca definitiv⁶⁾. În 31 Martie 1926, venind la cârma țării guvernul Averescu, chestiunea concordatului nu a fost pusă la ordinea zilei, decât abea în April 1927 când chiar Ministrul de Culte V. Goldiș, merge personal la Roma — deși noi avem doi Miniștrii plenipotențiarî în Roma, unul pe lângă Vatican și altul pe lângă guvernul italian, iar Vaticanul avea și el un reprezentant în România, la început Mons. Marmaggi, care a înțeles că trebuie să ne părăsască definitiv și apoi pe Mons. Dolci — în vederea tratativelor și eventual, a încheierii lui.

Tratativele încep în 27 Aprilie iar în 10 Maiu 1927, — în ziua când poporul românesc își prăznuia sărbătoarea neamului, concordatul este semnat. Deci iată că dela 9 ani după unire ne vedem nu fără agitații din partea catolicilor și nu fără proteste legitime din partea opiniei publice românești, din partea Bisericii ortodoxe, în fața unui concordat semnat, iar după doi ani, în fața unui concordat ratificat, în Mai 1929, de corpurile legiuitoare.

N'a fost ratificat, decât după doi ani fiindcă legea cultelor care stabilește regimul cultelor în

România, potrivit art. 22 al. ultim, din constituție, încă nu era votată. Trebuie să observ aici că nu a fost nici un motiv serios ca concordatul să fie încheiat și ratificat. Mai întâiu la noi majoritatea cetățenilor fiind ortodoxi, Vaticanul nu a putut exercita o influență politică așa de mare, în interiorul Statului. Apoi cât privește relațiunile noastre externe influența catolicismului este prea slabă. Un singur lucru însă este adevărat, că legăturile de prietenie cu Vaticanul nu ne pot strica, dar asta nu înseamnă să cheltuiem atâta, ca să ținem un Ministru la Vatican și să nesocotim interesele noastre de stat, ba chiar să ne nedreptăm Biserica ortodoxă, cum s'a făcut prin concordat! Țin să mai observ că în timpul cât a durat tratativele și încheierea, deși proteste bine justificată veneau din toate părțile, concordatul a fost ratificat; motivul este că era o dorința a Regelui Ferdinand I care avea o dragoste nemărginită față de catolicism, până la sfârșitul vieții, iar guvernele fiind prea slabe ca să poată să treacă această dorință la dosarul „dorințelor pioase“ au satisfăcut-o dat fiind și faptul că la noi corpurile legiuitoare sunt guvernamentate și nu guvernul de culoarea corpurilor, deci corpurile sunt în funcție de guvern și nu guvernul de corpurile legislative așa după cum ar trebui să fie.

(Urmează).

PSALMII.

1*).

Omul care nu aleargă
Intru sfat nelegiuit,
Păcătoșilor n'a ține
Calea, și nici n'a răvniț

A ședea în scaunul șubred
Al celor ce-aduc minciuna,
Ci din a lui Iahvé lege
Caută a-și lega cununa,

Care'n legea Lui deapururi,
Cugetă, — de El aproape, —
Este ca un pom puternic
Lângă curgerea de ape,

Pom cu rod la tia p, cu frunză
Care nu mai vestejește;
Lucrul lui e cale'nținsă.
Dar, cum vântul risipește

1) P. S. Vartolomeu o. c. p. 128.

2) Tudor Popescu concordatul p. 27.

3) V. Goldiș concordatul p. 5 sq.

4) Idem.

5) Idem.

6) Idem.

*) Din volumul, pregătit, „Cartea Împăratului poez”.

Pleava, în abis de zare,
Astfel sunt cei fără delege.
Ei nu vor putea, în ziua
Judecății, să-și deslege

Greutatea; păcătoșii
Între drepti n'or sta nici ei,
Căci Iahvé cunoaște calea
Dreptilor cu bun temei;

Domnul, văzător a toate,
Și stăpân al celor vii,
Calea celor fără delege.
Pururi o va nimici!

Jugoslavia.

Nicolae Roman.

Onorații Domni preoți

**cari au primit calendare spre desfacere și încă
nu le-au vândut, sunt rugați a le restitui de
urgență Bibliotecii Diecezane.**

ȘTIRI

Locale.

Conferință: Prof. L. Rusu despre pictorul N. Grigorescu. Atractivă și mult instructivă, conferința a schițat în linii mari următoarele: Opera lui Grigorescu, care a trăit în epoca de organizare a poporului român, se încadrează minunat în ea. El a aparținut, prin opera, prin sufletul ce l-a pus într'ansa poporului său, care-ș caută o alvie, o formă de manifestare prin artă. Cu toată producțiunea sa artistică, Grigorescu aparține categoriei *simpateticilor*. Spre deosebire de tipurile demonice, caracterizați prin liniile aspre în pictură, și printr'un misticism totdeauna ascuns în opera lor, simpateticii au linii blânde, ușoare. Arta lor izvoarește dintr'un suflet echilibrat, liniștit și totdeauna mulțumit cu soarta. În carul cu boi, liniștea celui mai blând animal; în târgul din Focșani, armonia târgoveților; în ovreiu cu găscă, șiretenia liniștitoare, toate ne descoperă sufletul mulțumit al pictorului, care este simbolul nației noastre domoale și bune. Dimpotrivă Luchian al nostru, întocmai ca Van Gogh aparține altei școli. Cât că ei aparțin prin sufletul lor îndurerat, prin întâmplări nenorocoase cari lasă de obicei urme adânci într'ânsele, și deci și în operele lor.

Publicul nostru, cel iubitor de cultură, a ascultat cu deosebită atenție conferința cea plină de avânt și de interes pentru subiectul tratat.

Sacriegiu împotriva crucii. Ziarele din Capitală — între cari Calendarul — au adus știrea de mai jos. Studențimea noastră creștină găind că este o impietate ca mormântul eroului necunoscut din parcul Carol să nu fie străjuit de o cruce, a hotărât să ridice acolo cuvenitul simbol creștinesc. Astfel, Marți, în ziua aniversară a Unirii Principatelor, în formă de procesiune studențimea a pornit în frunte cu preotul Georgescu Edineți spre a ridica cruce aceluia mormânt. În drumul ei însă procesiunea a fost oprită, preotul lovit la sânge împreună cu studențimea care a fost risipită cu forța polițienească. Crucea a fost smulsă din mâinile celor cari o duceau, aruncată la pământ, frântă și călcată în picioare. Mânezii din prilejul serbării patronului Facultății de teologie — care este Sfântul Grigorie Teologul — atât I. P. S. Patriarh, cât și întregul corp profesoral al Facultății s'a arătat indignat de cele întâmplate, hotărând a se protesta și la guvern contra unui asemenea sacriegiu. Totodată s'a hotărât, ca astăzi, în 29 Ianuarie să se facă o procesiune la acel mormânt, unde va trebui să se ridice o cruce, deoarece încă nu toți suntem păgâni și francmasoni în această țară!

Acordul cu Geneva încheiat. Săptămâna trecută s'a încheiat definitiv acordul dintre statul român și Liga Națiunilor, privitor la asistența financiară pe care în schimbul anumitor condițiuni, destul de neplăcute obrazului nostru, înalta instituție internațională s'a oferit să ne dea. În schimb, prin permanentul control al celor trei experți străini, nădăjduim să avem o mai chibzuită cheltuire a banului public. Prin asistența lor la toate actele financiare, capitalul străin va încerca o nouă afluență, care să dea Dumnezeu, să pună puterile noastre de producție pe picioare de întremare!

Pentru locul de închinare „Patra Scrisă” de lângă comuna Armeniș, au mai dăruit Ilie Stineanțu din Cacova 300 lei și Valeriu Barbu din Jdioara 200 lei, care sume s'au predat destinațiunei.

Însfârșit! Însfârșit mai auzim și vorbe sănătoase, măsuri salutare și educatoare. Iată spre pildă, Ministerul Instrucțiunii, Cultelor și artelor — ne mai vrând să fie unora mumă și altora ciumă — cu ordinul No. 148.315/932 dispune ca examenele să se fixeze numai în zilele de lucru, respectându-se Duminecile și sărbătorile legale.

Sperăm că această măsură se va generaliza curând, trecând și asupra învățământului superior!?

Cumpăr colecții întregi sau numeri singuratici din „*Albina*” (Viena), „*Luminătorul*” (Timișoara), „*Tribuna*” (Arad), „*Drapelul*” (Logoj) și „*Renașterea*” (Caransebeș), în scopul completării colecțiilor mele defectuoase,
Dr. Dimitrie Cioloca, profesor, Caransebeș.

CONCURSE.

Consiliul parohial ort. român din Brebul, în baza deciziei Ven. Consiliu eparhial No. 5902 B. din 1932, publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III. din Brebul, devenită vacantă prin trecerea la penziune a preotului Adrian Cioloca.

Emolumente :

1. Sesiunea parohială constătătoare din 107 jug. arabil, gai și fânați, având alesul preot a achita impozitul pentru acest pământ.

2. Folosirea unui intravilan parohial.

3. Stola uzitată.

4. Locuință în fosta școală, devenită în baza deciziei Consiliului comunal din 2 Decembrie 1932, locuință a preotului. Repararea casei o face comuna bisericească, dar reparații mărunte se obligă preotul a-le efectui.

Recurenții își vor înainta cererile de concurs adresate Consiliului parohial din Brebul, prin Prea On. Oficiu protopresbiteral din Caransebeș, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, dar numai cu prealabila încuviințare a Prea On. Domn protopresbiter al tractului.

Recurenții mai au să prezinte act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără care act nu vor fi luați în candidare.

Brebul din ședința Consiliului parohial ținută la 4 Decembrie 1932.

Antoniu Atnagea

preș. adm. par.

Petru Madina (iun).

notar adhoc.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral ort. român al Caransebesului.

Nr. 7674 B. ex 1932.

2—3

Acest concurs se publică cu aceia că — baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza deciziei consistorial ddo 3 Martie 1914 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B. ridicat și la valoare de concluz sinodal cu concluzulur protoc. 33. ex 1914, precum și avându-se în vedere deciziunea consistoriului mitropolitan Nr. 358/928 din 13 Noembrie 1929, — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, la 18 Ianuarie 1933.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu m. p.

Pe baza Înaltului ordin al Venerabilului Consiliu Eparhial ddo 24 Oct. a. c. No. 5632 ex 1932 se scrie concurs pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune de pe lângă parohul George Olde din parohia de clasa I. din Ferendia cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele.

Emolumente :

1) $\frac{1}{3}$ din sesiunea parohială constătătoare din 10 jughere pământ arabil.

2) $\frac{1}{3}$ din birul parohial pentru înmormântări și cununii, în numerar din cassa sfintei biserici.

3) Locuință în casa parohială.

4) Livada sfintei biserici fostă școalei conf. pentru predici, conucerea corului și catehizare.

Dările după sesiune, casă și intravilan le va suporta alesul capelan.

Doritorii de a ocupa acest post să și trimită rugărea împreună cu toate actele On. Cons. parohial ort. rom. din Ferendia la adresa Prea Onoratului Oficiu Protopresbiteral în Verșeț. Totodată concurenții sunt poștiți a se prezenta în sfânta biserică ort. rom. din Ferendia în vre-o Duminecă sau sărbătoare pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare bisericească, dar nu în ziua alegerii.

Concurenții au să producă act de învoire dela Prea Sfinția Sa Domnul Episcop diecezan fără de care act nu pot fii luați în considerare.

Ferendia din ședința Consiliului parohial ținută la 20 Noembrie 1932.

George Olde

preș. cons. par.

Traian Olde

notar cons. paroh.

În conțelegere cu mine :

3—3

Traian Oprea

protopresbiter.

In curând vor apare:

Pe pământul făgăduinței impresii de călătorie de ing. Petru Fotoc.

Ortodoxia în Ticvaniul-mare fapte și constatări de preotul Ilie Hergan.

Cine sunt sectarii? de consilierul ref. eparhial Nicolae Cornean.

Pentru comenzi a se adresa Librăriei diecezane Caransebeș.

Prăvălia din colțul casei diecezane No. 169 din loc (unde a fost cândva „Severiniana“ este de închiriat. *Oferțele sunt a se înainta fără amânare Consiliului eparhiei ort. rom. a Caransebeșului.*

Immosiere
scrise pe hârtie velină, curat, cetăț, se găesc spre vânzare la
Librăria Diecezană
Prețul 150 Lei. — Se pot comanda prin ramburs.

Aviz.

Ceasuri de turn repară temeinic, pe lângă garanție, măestru isteț și autorizat. Adresa:

Ionel Cioloca
Șipet, jud. Timiș-Torontal
gara Gătaia

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la **Librăria Diecezană.**

Convocare.

Domnii acționari ai societății Depozitul de Bere „Dacia“ sunt invitați la **VI-a adunare generală ordinară,** care se va ținea în Caransebeș, la 10 Februarie 1933 la ora 10 a. m., în biroul depozitului.

ORDINEA ZILEI:

1. Alegerea a doi acționari pentru autentificarea protocolului.
2. Raportul Direcțiunei și al cenzorilor despre anul de gestiune expirat. Pertractarea bilanțului. Darea absoluturului. Decidere referitor la descrierea pierderi.
3. Alegerea cenzorilor.
4. Eentuale propuneri anunțate în conformitate cu statutele.

Caransebeș, la 25 Ianuarie 1933.

Diracțiunea.

N. B. Conform statutele, acționarii cari doresc a lua parte la adunarea generală personal sau prin plenipotențiații lor, sunt obligați ca înainte de ținerea adunării generale cu 8 zile să depoziteze acțiunile lor dimpreună cu cupoanele scadente la cassieria noastră

Activa

Bilanț pe 31 Decemvrie 1932.

Pasiva

Cassa în numărar		6823	Capital		800000
Realități și instalațiuni		1661350	Creditori		1165222
Mărfuri		37058			
Debitori		212596			
Pierdere pe anul 1931	8050	47395			
" " " 1932	39345	47395			
		1965222			1965222

Pierdere

Profit și Pierdere pe 31 Decemvrie 1932.

Profit

Spese generale :			Venit brut		298478
salarii, poșta, timbre poștale, fișcale și aviatice, telefon, telegrame, spese de călătorie, lumină, rechizițe de biou etc.		240793	Pierdere pe anul 1931	8050	47395
Imposite		56280	" " " 1932	39345	47395
Dobânzi		31200			
Casa cerc. de asigurări sociale		9550			
Pierdere pe anul 1931		8050			
		345873			345873

Caransebeș, la 31 Decemvrie 1932.

Consiliul de administrație:

Millini m. p.
director, expert contabil

Dr. Dimitrie Novacescu m. p.

Frisch m. p.

Simeon Filgut m. p.

L'am revdat și aflat exact **Cenzori:**

Mihail Diamantstein m. p.

Zoltan Millini m. p.